

- • • Produktivitetskommissionen
Bredgade 38, 1
DK-1260 København K

Kære Peter Birch Sørensen,

Jeg vil gerne takke for muligheden for at komme med input til arbejdet i Produktivitetskommissionen.

FOA anerkender behovet for at se på, hvordan vi i Danmark kan øge produktiviteten. Det er samtidig vigtigt, at man også åbner op for at se på produktivitet mere bredt, så man inddrager andre parametre såsom livskvalitet, kvalitet i ydelserne, lighed og tillid mv.

FOA kommer her med en stribe forslag, som efter vores mening vil kunne øge produktiviteten. Derudover kommer vi også med forslag til forhold Produktivitetskommissionen bør se nærmere på.

Mange af forslagene handler om, hvordan det offentlige og det private kan blive bedre til at spille sammen og hvordan samarbejde på tværs af sektorer kan styrke produktiviteten.

Det offentlige har en stærk produktivitet

Det private og det offentlige kan lære meget af hinanden. Den offentlige sektors produktivitet har i flere år ligget på niveau med det private og i nogle perioder endda over.

Myten om, at den offentlig sektor er træg og ineffektiv kan altså punkteres. Man skal derfor ikke blindt tro, at hvis noget er privat, så er det mere effektivt. Det er ikke altid tilfældet. En stor stærk offentlig sektor er faktisk en gevinst for samfundet som helhed. Se eksempelvis på sundhedsudgifterne. Samlet set er det billigere for samfundet at lade det offentlige stå for det, end det private. Det viser erfaringerne fra USA, som har rekord i udgifter til sundhed.

I Danmark har vi en højt udviklet offentlig sektor. Den offentlige sektors ydelser, som for eksempel børnepasning, sundhed, skole og ældrepleje, indgår direkte i de konkurrenceudsatte erhvervs konkurrencekraft.

Udlicitering kan være en dyr fornøjelse for kommunerne på nogle områder. En undersøgelse foretaget af AKF viste, at de kommuner, som bruger meget privat børnepasning er dyrere end kommuner med me-

Dato:
28.09.2012

Ref.:
DK/PERL

• • •
FOA
Stauings Plads 1-3
1790 København V

Telefon 4697 2626
Telefax 4697 2300

Giro 8 01 47 95

E-mail
foa@foa.dk
a-kassen@foa.dk

www.foa.dk

- ■ ■ get offentlig pasning. Og på ældreområdet viste undersøgelsen heller ikke nogen økonomisk gevinst ved at lade private stå for det.¹

- FOA foreslår, at man tænker utraditionelt og overvejer at lade det offentlige drive flere ting – også ting som traditionelt er drevet privat. Tilkøbsmuligheder i det offentlige vil give borgerne flere muligheder og det vil skabe mere lige konkurrence mellem offentlig og privat. Samtidig vil det kunne styrke udviklingen og konkurrencen i både den private og offentlige sektor. Og som samfund vil vi måske kunne blive bedre til at udvikle nye ydelser. Man burde overveje at indføre en form for ny hjemmeserviceordning igen – fx som tilkøbsmulighed i det offentlige. Offentligt ansatte ville kunne tilbyde ydelser, som man kender det fra hjemmeserviceordningen. Det vil øge produktiviteten, hvis fx hjemmeplejen kan tilbyde flere ydelser samtidig, fremfor at flere forskellige skal komme på forskellige tidspunkter hos den enkelte borger. Det vil begrænse sort arbejde og øge konkurrencen også i forhold til den private sektor.

- FOA foreslår, at man i forbindelse med Produktivitetskommissionens arbejde ser nærmere på produktiviteten i den offentlige sektor i forhold til sammenlignelige private sektorer. Alt for meget styres ud fra myter og dogmer om, at privat eller offentligt per definition er godt eller dårligt, uden at der er en reel viden på området. Opgørelsen bør indeholde en bredere tilgang end økonomi, som også indeholder kvalitet, livskvalitet, lighed mv.

- FOA foreslår, at man i forbindelse med Produktivitetskommissionens arbejde analyserer den offentlige sektors indflydelse på Danmarks produktivitet og konkurrenceevne. Meget tyder på, at det har været kortsigtet at spare på den offentlige service de sidste år. I mange år - inden besparelserne satte ind i 2010 - lå Danmark i toppen af World Economic Forums liste over de mest konkurrencedygtige nationer.

- FOA foreslår, at man i forbindelse med Produktivitetskommissionens arbejde ser nærmere på om nogle sektorovergange i den nuværende deling mellem kommuner og regioner giver lavere produktivitet. Her tænkes især på overgangene på sundhedsområdet. ■ ■ ■

Mere tillid til medarbejderne

Unødvendig dokumentation og registrering fylder meget for vores medlemmer. Samfundet, borgerne og medarbejderne vil kunne vinde rigtig meget tid, hvis kommunerne lyttede til medarbejderne og ændrede

¹ "Effekter ved konkurrenceudsættelse - Pilotundersøgelse af brugen af private leverandører og udgiftsniveau på udvalgte kommunale udgiftsområder", AKF 2012

- • • kravene til dokumentation og registrering, så alle kunne se en mening med det, der skal dokumenteres.

Det er veldokumenteret², at tillid mellem mennesker er afgørende for produktivitet, kvalitet og innovativ adfærd – både i virksomheder og i samfundet.

- FOA foreslår, at medarbejderne i den offentlige sektor får en ret ud fra devisen *"Forsvar eller fjern"* – hvis der er en bøvlet regel eller unødvendig registrering, så skal den fjernes med mindre kommunen kan argumentere for hvorfor den eksisterer. Lad nu medarbejderne komme til orde og deres faglighed råde. Det vil give tillid. MED-systemet bør få en rolle i arbejdet med at fjerne unødvendig dokumentation og registrering, fx ved at have årlige drøftelser herom og retningslinjer om at drøfte det.

Pas på uligheden

Uligheden i samfundet er steget op igennem 00'erne, hvor alle var sig selv nærmest. Det er en stor barriere for fremskridt og vækst. Det er dokumenteret³, at der findes en stabil sammenhæng mellem lighed og fremskridt i samfund. Samfund med stor økonomisk lighed har fx færre sociale problemer, bedre muligheder for at bryde social arv, højere uddannelsesniveauer, mindre kriminalitet og en bedre sundhedstilstand.

- FOA foreslår, at lighed skal være en selvstændig målsætning og den skal tænkes ind i arbejdet med at se på produktivitetsmålninger.

Uddannelse – investeringer kommer mange gange igen

Hver gang vi som samfund lægger en krone til uddannelse, så kommer den flere gange igen.

Ifølge udregninger foretaget af Arbejderbevægelsens Erhvervsråd stiger det gennemsnitlige antal år i fuldtidsbeskæftigelse ved, at man tager en uddannelse efter folkeskolen. Faglærte er 6 år længere på arbejdsmarkedet end ufaglærte.

En meget stor del af de ansatte på FOAs store velfærdsområder er ufaglærte. Alene på det pædagogiske område arbejder i dag 40.000 uden en relevant pædagogisk uddannelse.

- FOA foreslår, at alle inden for de store offentlige velfærdsområder får en relevant uddannelse. Det skal ske både ved at skrue op for uddannelsen for dem der kommer ind på området og opkvalificering af dem der allerede arbejder på området. For samfundet vil det være en gevinst, når så mange ufaglærte bliver faglærte.

Arbejds miljø og medarbejderindflydelse – det betaler sig

Et dårligt arbejdsmiljø er dyrt. Meget dyrt. Og virksomheder kan tjene penge ved at investere i forebyggelse og forbedringer af arbejdsmiljøet.

² Virksomhedens sociale kapital – hvidbog, Tage Søndergård Kristensen m.fl., 2008

³ Richard Wilkinson & Kate Pickett, The Spirit Level

- • • Samtidig kræver det et godt arbejdsmiljø, hvis Danmark fortsat skal være et innovativt foregangsland.

Det er tidligere blevet beregnet, at problemer i arbejdsmiljøet udgør en årligt samfundsudgift på 64 milliarder kr. De 64 milliarder er fordelt på: erstatninger ved arbejdsskader, udgifter til arbejdsmiljøbestemt sygefravær, tabt produktion, medicinforbrug samt sundhedsudgifter. Virksomheder som har investeret i arbejdsmiljøet får som hovedregel deres penge og mere til igen. Forskellige undersøgelser peger på en tilbagebetalingstid på mellem 0,2 år til 2 år, alt efter problemernes kompleksitet og karakter⁴.

Det er især nedbringelse af sygefravær og frivillig (og uønsket) afgang, forbedret produktivitet samt øget kreativitet og innovation, som virksomhederne får for deres investeringer i arbejdsmiljøet.

- FOA foreslår, at Produktivitetskommissionen ser nærmere på arbejdsmiljøets indflydelse på produktiviteten, herunder oplevelsen af indflydelse på eget arbejdsliv og at der i forlængelse heraf udarbejdes anbefalinger om arbejdsmiljø og indflydelse på eget arbejde.

Innovation og idéklinikker i det offentlige i samspil med det private – det betaler sig.

I Danmark skal vi blive meget bedre til at drage nytte af den kæmpe store viden, der ligger hos medarbejderne på de store velfærdsområder. Tænk på alle de gode ideer, al den viden og erfaring, vi i Danmark kunne anvende i vækstøjemed, hvis vi bare gik lidt mere grundigt til værks.

Når vi i FOA spørger vores medlemmer, så siger de, at de meget gerne vil være med til udvikle nye tiltag og nye arbejdsgange. Og en stor del siger, at de inden for det sidste år har fået konkrete ideer til, hvordan man kan gøre tingene smartere på arbejdspladsen.

Vores medlemmer Mange har også givet udtryk for, at der findes mange IT-systemer, der er dårligt implementeret

Medarbejderne i den offentlige sektor skal være med til at udvikle nye og smartere teknologiske løsninger. Det bør ske i et tættere samarbejde med firmaer og producenter af velfærdsløsninger. De fleste og bedste ideer kommer fra dem, der har problemerne tæt inde på kroppen – altså medarbejderne.

- FOA foreslår, at innovation tænkes meget mere systematisk ind i hverdagen på landets arbejdspladser. Medarbejdernes muligheder for at deltage i innovation og udvikling skal styrkes på de store velfærds- og serviceområder. MED-strukturen kan anvendes som et afsæt, der sikrer at man på alle arbejdspladser arbejder mere systematisk med udvikling af nye produkter og ideer. Medarbejdere med speciel interesse kan få en særlig rolle.
- FOA foreslår, at det udviklingsarbejde, som finder sted på en række innovationslaboratorier skal i langt højere grad ske i for-

⁴ Arbejdsmiljø set med virksomhedsøkonomiske briller. COWI for LO 2010.

bindelse med kerneydelsen i hverdagen og gennemføres på arbejdspladserne i samarbejde med producenter.

- FOA foreslår, at der etableres langt flere idéklinikker og opsamlingsmuligheder for gode ideer vedrørende teknologi og arbejdsgange. Alle større arbejdspladser i det offentlige bør have idéklinikker i stil med fx Idéklinikken fra Ålborg sygehus. Ideerne vedrørende teknologi og arbejdsgange bør samles op i en national idébank, der drives i samarbejde mellem det offentlige og det private.
- Teknologiske løsninger bør snakke bedre på tværs både af sektorer, eksempelvis den elektroniske patientjournal (EPJ).
- Medarbejderne bør i langt højere grad inddrages i afprøvning og udvikling af teknologiske løsninger. Det vil gavne produktiviteten.

Renovering af skoler og offentlige bygninger – tjener sig ind igen

Flere undersøgelser har vist, at hvis man energirenoverer skolerne, så tjener det sig hurtigt ind igen og der vil være besparelser at hente på energiforbruget.⁵ Derudover vil det forbedre elevernes præstationer og det vil sænke sygefraværet blandt elever og lærere.

- FOA foreslår, at der sættes måltal op for energirenovering af skoler og offentlige bygninger. Det vil øge produktiviteten bl.a. i form af lavere sygefravær og bedre præstationer.

Med venlig hilsen

Dennis Kristensen

Formand

FOA - Fag og Arbejde

Per Lange

Faglig chef

FOA - Fag og Arbejde

⁵ Bl.a. Dansk Erhverv 2010 "Energirenovering af skolerne kan give op mod 700 gratis lærerstillinger."